

پژوهشکده شورای نگهبان

اطهار نظر مجمع شورتی حقوتی

در خصوص:

- لایحهٔ تمديد مدت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد
- لایحهٔ دائمی شدن قانون مدیریت خدمات کشوری

کد گزارش: ۹۷۱۲۱۰۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۲/۲۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع: اظهار نظر مجمع مشورتی حقوقی در خصوص

- ۱- لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد..... ۲
- ۲- لایحه دائمی شدن قانون مدیریت خدمات کشوری..... ۴

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۷۱۲۱۰۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۷/۱۲/۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

مقدمه

«لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» پس از اعلام وصول در تاریخ ۱۳۹۷/۱/۲۱، در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسید و در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شده است. این مصوبه در گزارش حاضر بررسی می شود.

بررسی و تبیین

مغایرت با اصل ۱۱۲ قانون اساسی: کلیت و اصل این مصوبه، مغایر حکم اصل ۱۱۲ قانون اساسی است. توضیح آنکه «قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۷ «به عنوان قانونی آزمایشی» به تصویب «مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است و لذا تمدید آن نیز باید به موجب مصوبه خود مجمع تشخیص

مصلحت نظام صورت گیرد. مؤید این امر، نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۱۰۵۵ مورخ ۱۳۹۴/۳/۹ شورای نگهبان درخصوص «لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی است که چنین بیان داشته است: «نظر به اینکه موادی از این قانون، مورد ایراد شورای نگهبان بوده که با اصرار مجلس مکرم شورای اسلامی مطابق اصل ۱۱۲ قانون اساسی به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارجاع در نهایت به تصویب آن مجمع رسیده است، بنابراین مواد مذکور علاوه بر اینکه دارای همان اشکالاتی است که در نظریه سابق این شورا آمده است، از آنجا که قانون مزبور آزمایشی و دارای مدت معین بوده و مهلت مقرر منقضی گردیده است، علی هذا مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی نیز می باشد.» بر همین اساس لایحه مذکور با اصرار مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد و در تاریخ ۱۳۹۴/۸/۲۳ به عنوان «قانون تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» به تصویب این مجمع رسید.

لایحه دائمی شدن قانون مدیریت خدمات کشوری

مقدمه

«لایحه دائمی شدن قانون مدیریت خدمات کشوری» که با عنوان «لایحه اصلاح و دائمی نمودن قانون مدیریت خدمات کشوری» به مجلس شورای اسلامی تقدیم و پس از اعلام وصول در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۶ شد و نهایتاً در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسید و در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شده است. این مصوبه در گزارش حاضر بررسی می شود.

بررسی و تبیین

مغایرت با اصل ۷۴ قانون اساسی: کلیت و اصل این مصوبه، مغایر حکم اصل ۷۴ قانون اساسی است. توضیح آنکه عنوان لایحه تقدیمی دولت، همان طور که ذکر شد، «لایحه اصلاح و دائمی نمودن قانون مدیریت خدمات کشوری» بوده که به تبع همین عنوان، مشتمل بر ماده واحده‌ای با مضمون

دائمی شدن «قانون مدیریت خدمات کشوری» به همراه اصلاحاتی گسترده در این قانون (۶۷ بند و حدود ۲۰ صفحه) بوده است لکن مجلس شورای اسلامی در بررسی و تصویب لایحه تقدیمی دولت، آن را هم از لحاظ شکلی و هم از لحاظ محتوایی کاملاً دگرگون کرده است. اما دگرگونی شکلی لایحه به این صورت بوده که ماده واحده‌ای با «۶۷ بند» که طی آن بسیاری از مواد و تبصره‌های «قانون مدیریت خدمات کشوری»، حذف یا اصلاح شده و مواد و تبصره‌هایی نیز به قانون مذکور الحاق شده، به ماده واحده‌ای کوتاه و بدون «بند» و «تبصره» تبدیل شده است. دگرگونی محتوایی لایحه هم به این ترتیب بوده است که همان‌طور که گفته شد، مفاد لایحه تقدیمی دولت علاوه بر دائمی شدن «قانون مدیریت خدمات کشوری»، متضمن اصلاحات گسترده‌ای در این قانون بوده لکن مجلس، قانون مذکور را با حذف تمامی این اصلاحات، دائمی کرده و محتوای لایحه دولت را دگرگون کرده است. بنابراین مصوبه مجلس تحت عنوان «لایحه»، دیگر نه قابل انتساب به دولت است و نه اساساً می‌تواند چنین عنوانی داشته باشد، بلکه «طرحی» است که نام لایحه بر آن نهاده‌اند. بر همین اساس، لازم

است فرایند قانونی مذکور در اصل ۷۴ قانون اساسی که مقرر داشته است: «طرح‌های قانونی به پیشنهاد حداقل پانزده نفر از نمایندگان در مجلس شورای اسلامی قابل طرح است»، درخصوص این مصوبه طی شود و پس از تصویب در قالب «طرح»، در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شود. ذکر این نکته لازم است که در رویه اخیر شورای نگهبان، این ایراد به دفعات اعلام شده است که نمونه اخیر آن، نظر شماره ۹۷/۱۰۲/۷۲۰۲ مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۴ شورای نگهبان درخصوص «لایحه ایجاد هشت منطقه آزاد تجاری-صنعتی، اصلاح محدوده سه منطقه آزاد تجاری-صنعتی و ایجاد مناطق ویژه اقتصادی» مصوب ۱۳۹۷/۶/۱۱ مجلس شورای اسلامی که بیان داشته است: «با توجه به اینکه مصوبه مجلس در لایحه دولت تغییرات اساسی ایجاد کرده است، مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی شناخته شد.»

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نخبگان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نخبگان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir